

PROFIEL VAN HET KATWIJKS MUSEUM

Op 1 januari 1966 is de vereniging Genootschap 'Oud Katwijk' opgericht. De vereniging stelt zich ten doel de belangstelling te bevorderen voor en de bestudering van de geschiedenis en de folklore van Katwijk en alles wat daar mee verband houdt. De vereniging tracht dit doel te bereiken door eigen werkzaamheid van de leden en het aankopen, instandhouden en tentoonstellen van (kunst)voorwerpen die op de geschiedenis en de folklore van Katwijk betrekking hebben. Deze activiteiten hebben geleid tot de vorming van een grote collectie, die in het Katwijks Museum wordt getoond. De collectie in Het Katwijks Museum wordt geëxploiteerd door de Stichting Katwijks Museum die werd opgericht nadat de museumfunctie zich steeds meer ging ontwikkelen.

Het genootschap heeft de traditie voortgezet van de voormalige Oudheidkamer waarvan de wortels teruggaan naar de dertiger jaren van de vorige eeuw. Daarbij lag de nadruk op de stijlkamers, de klederdrachten en de visserij. Tegelijkertijd is door het genootschap een kunstcollectie opgebouwd bestaande uit schilderijen en tekeningen van kunstenaars die met name rond het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw in Katwijk werkten. Katwijk oefende in die jaren op kunstenaars vanuit de gehele wereld de nodige aantrekkingskracht uit. Zij hebben Katwijk als kunstenaarskolonie op de kaart gezet. Het tot aan de Eerste Wereldoorlog nog met bomschuiten op het strand uitgeoefende visserijbedrijf was daarbij de grote trekker. De tentoonstellingen die het museum jaarlijks organiseert, hebben veelal de bedrijvigheid rond de bomschuiten op het strand en de daarbij betrokken mensen rond de vorige eeuwwisseling als thema. Het Katwijks Museum heeft met zijn collectie en variatie in de presentatie faam in de Nederlandse museumwereld weten te verwerven.

De organisatie van het museum is bijna volledig opgebouwd uit vrijwilligers. Daarmee neemt het Katwijks Museum, gerelateerd aan aard en omvang van de activiteiten een bijzondere plaats in binnen de Nederlandse museumwereld. Formeel hebben de beide betrokken rechtspersonen ieder een eigen bestuur en Raad van Toezicht. In de praktijk vormen beide colleges echter ieder op hun niveau een personele unie. Het vrijwilligersbestand schommelt rond honderdtachtig personen die zich met groot enthousiasme voor een breed spectrum van aandachtsgebieden inzetten.

Het Katwijks Museum is een officieel geregistreerd museum. Het werd in 2002 onderscheiden met de Gerard Eversprijs van de Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea. Het genootschap en de stichting hebben de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

BESTUURSVERSLAG 2014

1. INLEIDING

Het jaarverslag bestaat uit het profiel van het museum met daarin de doelstelling en de belangrijkste karakteristieken, het bestuursverslag met de gang van zaken en het gevoerde beleid gedurende het verslagjaar en de jaarrekeningen van de vereniging Genootschap 'Oud Katwijk' en de Stichting Katwijks Museum. Het bestuur legt met het jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid en het daaraan verbonden financieel beheer. Wie zijn die belanghebbenden? Voor het Katwijks Museum zijn dat in de eerste plaats de leden van het Genootschap 'Oud Katwijk'. Voorts zijn te noemen het gemeentebestuur als belangrijkste subsidieverstrekker, banken en anderen waarvoor inzicht in het reilen en zeilen van het museum van belang kan zijn. Het volledige bestuursverslag ligt voor een ieder ter inzage op de leestafel in de Blommerszaal. Tezamen met de financiële verslaggeving wordt dit in de jaarlijks in juni te houden Algemene Ledenvergadering besproken. Bovendien worden de leden geïnformeerd door een beknopt jaaroverzicht in het Ledenblad op te nemen.

Het bestuursverslag was aanvankelijk gericht op de interne doelgroep en een groep specifieke belanghebbenden. Door aanscherping van de verslaggevingseisen bestaat sinds 1 januari 2014 de verplichting de jaarverslaggeving van het Katwijks Museum ook voor de buitenwereld toegankelijk te maken. Deze zwaardere eisen houden verband met de ANBI-status van genootschap en stichting. Vanwege deze status zijn de beide rechtspersonen verplicht hun bestuursverslag en jaarrekening via de eigen website te publiceren. Initiatiefnemer van deze verplichting was de Belastingdienst. Het niet voldoen aan deze verplichting leidt tot verlies van de ANBI-status waardoor giften aan het museum hun aftrekbaarheid voor de inkomstenbelasting verliezen.

In dit bestuursverslag worden de kernfuncties besproken zoals die door het Katwijks Museum worden uitgeoefend. Vervolgens komen aan de orde bestuur, vrijwilligers en ondersteunende commissies en werkgroepen. In een hoofdstuk over het financieel beheer zijn tevens behandeld de huisvesting en de inrichting, de informatietechnologie en een risicoanalyse. Afgesloten is met een blik op de toekomst.

2. VERZAMELEN, ORDENEN EN BEWAREN

Verzamelen is vanuit historisch perspectief gezien als de primaire kernactiviteit van een museum aan te merken. Deze kernactiviteit leidt tot de vorming van een collectie. Bij het Katwijks Museum bestaat de collectie uit een min of meer statisch deel dat voornamelijk gericht is op het wonen, de klederdracht en de visserij in vroeger eeuwen. Een meer dynamisch deel heeft betrekking op de kunstcollectie waaruit mede de wisseltonstellingen worden samengesteld. In het verlengde van het verzamelen liggen de kernfuncties ordenen en bewaren. Een duidelijk grensgebied is niet altijd gemakkelijk te onderkennen. Verzamelen zonder ordening leidt tot chaos waardoor de bewaarfunctie niet tot zijn recht kan komen.

De kunstcommissie

Deze speelt bij het verzamelen een belangrijke rol. De kunstwerken worden verkregen uit schenkingen, door het doen van aankopen en het in bruikleen ontvangen van kunstwerken. Ook in het afgelopen jaar zijn, daarbij mede gesteund door bijdragen van de Stichting Sponsorgelden Katwijks Museum en derden, diverse kunstwerken verworven.

Aankopen

Edgard Farasyn, Schelpenkarren op het strand, olieverf op doek, 107,7 x 140 cm

Jan van Anrooy, Haven Katwijk, aquarel op papier, 38,5 x 49,3 cm

Schenkingen

Galerie 'De Witte Duif' schonk aan het museum

- Thamina Tadama -Groeneveld, 'Strand voor de Oude Kerk', olieverf op doek, 47 x 57 cm;
- Arthur Feudel, 'Vertrek van een bomschuit', olieverf op doek, 89 x 98,5 cm.

Het echtpaar Siatouw uit Oegstgeest schonk de volgende kunstwerken:

- H.W. Mesdag, 'Terugkeer van de bomschuiten', olieverf op paneel, 42 x 27 cm;
- Onbekende schilder, 'Badkoets met figuren op strand', olieverf op paneel, 10 x 7 cm;
- Onbekende schilder, 'Strandstoel met figuren', olieverf op paneel, 10 x 7 cm.

Voorts werden nog de volgende schenkingen ontvangen:

- Kees Verwey, 'Portret van professor Evert Gorter', olieverf op doek, 87 x 73 cm. Dit portret van de Leidse hoogleraar kindergeneeskunde is geschonken door het bestuur van de Leidsche Buitenschool. Gorter was een van de stichters van de school in de tijd dat er nog veel tbc heerste.
- Hilllegonda Bottema, 'Schelpenvissers', houtsnede in inkt op papier, 63 x 52,5 cm.

Bruiklenen

Het is bijzonder prettig dat regelmatig personen en instellingen een langdurige overeenkomst met het Katwijks Museum sluiten om hun kunstvoorwerpen te laten verzorgen en aan het publiek te tonen.

Zo stond de heer C. den Ouden uit Berkhout een fraai schilderij van de bekende schilder

- G.A.L. 'Morgenstjerne' Munthe (1875-1927) langdurig af aan het Katwijks Museum. Het schilderij, een olieverf op doek met de afmetingen 25 x 40 cm is getiteld 'Bomschuit in de branding met gestreken mast'. Zeker tien jaar mag het museum dit werk in bezit houden en tentoonstellen.
- Leytecke Richters, 'Nettenboetsters op het wantveld', olieverf op doek, 75 x 100 cm.

Ook met de Rabobank Leiden-Katwijk werd een langdurige overeenkomst gesloten. De bank stond een aantal voorwerpen af aan het museum om deze aan een groter publiek te kunnen tonen. Het geheel omvatte een drietal schilderijen waarvan een tot het werk van Charles Paul Gruppe behoort met als titel 'Boerderij'. Daarnaast stond de bank in bruikleen af ongeveer vijftig voorwerpen variërend van een gouden heren vestzakhorloge, een bijbeltje, herdruk 1875 met gouden beslag, voorhoofdsnaalden en een 18 kt gouden kap met oorijzers, waaraan oorhangers met roos geslepen granaten. Op 2 april vond de overdracht plaats in het gebouw van de Rabobank. Alle voorwerpen zullen bij goed beheer minstens 25 jaar in het museum blijven.

Ordering door digitalisering

Vanwege hun arbeidsintensiteit en massaliteit leent de registratie als element van de ordening zich door aard en omvang uitstekend voor de toepassing van automatisering. Sprake is van massaliteit die om een procesmatige aanpak vraagt. Het museum beschikt voor dit doel over de database The Museum System (TMS) waarin alle documenten en informatie over kunstvoorwerpen digitaal worden opgeslagen. Digitaliseren door professionals is een kostbaar proces, zodat voor repeterende processen uitsluitend vrijwilligers worden ingeschakeld. Professionals worden ingeschakeld indien zich bijzondere problemen voordoen. Het Katwijkse Museum is in staat dit werk door vrijwilligers op professionele wijze te laten uitvoeren. Daarmee worden jaarlijks aanzienlijke bedragen bespaard.

De kunstwerken

Een kunstcollectie dient met zorg te worden behandeld. Dat betekent dat sprake moet zijn van een goede klimaatbeheersing en een brandveilig depot. Aan beide eisen wordt in voldoende mate voldaan.

Het afgelopen jaar is begonnen met een preventieve conservering van de collectie. Dat houdt in dat de schilderijen met speciale zachte borstels afgestoofd worden, dat achterkantbescherming wordt aangebracht en het ophangstelsel zo nodig wordt vernieuwd. Dit alles geschiedt in samenwerking met een restaurateur van schilderijen. Hiervoor en voor eventuele restauraties is jaarlijks rond € 5.000 beschikbaar.

Van groot belang is de toegankelijkheid van de collectie. Het gaat daarbij met name om de registratie van de kunstwerken en de locatie waar deze zich in het depot bevinden. De laatste jaren is hieraan veel tijd besteed.

Het kledingdepot

Dit herbergt de kledingstukken die een beeld geven van de ontwikkeling van de klederdracht en bijbehorende kleding sinds het einde van de negentiende eeuw. De collectie heeft in feite een statisch karakter. Agaath Haasnoot en Marie van Duijn zijn hierbij betrokken. Onderhanden is de digitalisering van de registratie van het kledingbestand.

De fotocollectie

In de loop der jaren heeft het museum de beschikking gekregen over diverse fotoarchieven tezamen bestaande uit tienduizenden foto's. Aan de digitalisering en de beschrijving van de afbeeldingen wordt al jaren gewerkt. De beschrijving heeft betrekking op de locatie die op de foto wordt afgebeeld. Het is een steeds meer voorkomend probleem dat de huidige generaties nauwelijks nog in staat zijn de locatie te herkennen en dus te beschrijven..

Maritiem

Maritiem heeft een grote betrokkenheid gehad bij de voorbereiding van de tentoonstelling 'Katwijk, steeds verder van huis'. Vele foto's werden beschikbaar gesteld en voorzien van toelichtende teksten. Bovendien werd meegewerkt aan het ter gelegenheid van de tentoonstelling uitgegeven gelijknamige boek. Voorts participeerde Maritiem in de

visserijdagen die van 24 juni tot en met 28 juni werden gehouden. De toeristenmarkt die tijdens deze week werd gehouden had vanzelfsprekend als thema 'Maritiem'.

De modelbouwers

Het afgelopen jaar was voor de modelbouwers een historisch jaar. Na 8000 werkuren kwam het schaalmodel (1:30) van de brik 'Doesburgh' klaar. Dertien jaar had het bouwteam aan het model gewerkt. Dirk van der Plas en Willem Ravensbergen waren gedurende de gehele periode bij het project betrokken. Maar ook vele anderen hebben aan de bouw meegewerkt.

De bouw van een dergelijk model is een prestatie van formaat. De feitelijk start van de bouw vraagt om een intensief vooronderzoek. Dat houdt onder meer in dat documentatie en bouwtekeningen verzameld moeten worden. Zo'n zoektocht leidt niet altijd tot de juiste uitkomst, want tijdens het bouwproces bleek dat men niet altijd over de juiste tekeningen en instructies beschikte. Dat betekende weer dat reeds gereed gekomen onderdelen van het schip aangepast moesten worden. Het te exposeren model diende namelijk het nagebouwde oorspronkelijke schip zoveel mogelijk te benaderen. Op zulke momenten is het van groot belang de moed erin te houden. Dat is gelukt en het resultaat mag er zijn. Piet Oorschot was een goede en stimulerende raadgever.

Katwijk aan den Rijn

Nu de expositiezaal die aan dit dorpsdeel is gewijd voor een belangrijk deel is ingericht, concentreert de aandacht van de groep zich voornamelijk op het door middel van een maquette in beeld brengen van de Rijnstraat en de Oude Rijn. De bouw van de huizen in de Rijnstraat en aan de Overrijn voor de vitrine vordert gestaag. De indeling van de zaal met aandacht voor de Zanderij, de Dorpskerk, het Koningshofje, de Joodse begraafplaats en het Heerenschool is definitief vastgesteld. De oplevering hiervan zal nog wel enige tijd in beslag nemen, want niet alleen de bebouwing van de straat zal getoond worden. Ook de blauwe tram die indertijd van Leiden naar Katwijk reed en een paar vleetloggers in de Oude Rijn worden op schaal nagebouwd. Voor de bouw van de modellen van de vleetloggers zijn de scheepsmodelbouwers ingeschakeld.

De bibliotheek

De bibliotheek stelt zich ten doel alle boeken en geschriften te verzamelen die in welke vorm dan ook het leven van de Katwijkers en de geschiedenis van het dorp en niet te vergeten de visserij beschrijven. Ook het werk van personen die uit Katwijk afkomstig zijn, wordt daartoe gerekend. Een schrijfster van streekromans was gedurende de jaren voor de Tweede Wereldoorlog mevrouw Mia Bruyn-Ouwehand, die een uitgebreid oeuvre tot stand heeft gebracht. Voor een deel van haar werk bood het leven in Katwijk de inspiratie. Het bekendst is haar Katwijk-trilogie 'De Rhijnmonders', 'Springvloed' en 'Dreigende Branding'. De bibliotheek is enige tijd geleden een actie gestart om haar volledige werk, bestaande uit ongeveer negentig titels bijeen te brengen. Inmiddels is van de helft een exemplaar in de bibliotheek aanwezig.

Een bijzondere aanwinst is het boek 'Emily'. Het boek speelt zich af in Katwijk aan Zee, Amsterdam en New York. Het verhaal gaat over een zoektocht naar een dakloze vrouw en

een stabiel leven. Het zwerversbestaan van de Katwijkse amateur-auteur eindigt in Zuid-Spanje waar hij het verhaal van zijn zwerversbestaan vertelt aan zijn twintig jaar jongere, toekomstige vrouw.

Genealogie

Begin jaren zestig van de vorige eeuw is onder leiding van de heer Van Brakel begonnen met het in kaart brengen van de Katwijkse bevolking door de eeuwen heen. Dat was in feite de start van de werkgroep genealogie. Als bronnen fungeerden weeshuisboeken, kerkboeken, lijsten van weerbare mannen en belastingboeken. Op deze manier lukte het om het voorgeslacht van sommige families tot circa 1500 in kaart te brengen. Alle gevonden gegevens werden door Van Brakel op indexkaartjes vastgelegd en gesorteerd en daarna in klappers gearhiveerd.

Na de komst van de PC werden diverse genealogische programma's in gebruik genomen. Het gevolg daarvan was dat de verschillende bestanden niet op elkaar waren afgestemd. Onderlinge vergelijking was daardoor arbeidsintensief. Sinds vorig jaar zijn alle bestanden overgezet naar het internetprogramma 'Webtrees'. Hiermee kunnen meerdere leden tegelijkertijd aan het bestand werken. Dit heeft bovendien als voordeel dat de informatie door iedereen met een internetaansluiting bekeken kan worden. Om redenen van privacy kunnen uitsluitend gegevens van overleden personen pas 100 jaar na de geboorte vastgelegd worden.

Gedurende het gehele jaar telde de nieuwe website met de Katwijkse familiestamboom ongeveer 9000 bezoekers. Wekelijks melden zich belangstellenden die informatie wensen over hun voorgeslacht. Daarmee is deze nieuwe site een succes.

3. PRESENTEREN EN EXPOSEREN

Met het presenteren en exposeren van datgene wat een museum te bieden heeft, onderhoudt een museum het contact met de buitenwereld. De wijze waarop dat gebeurt is bepalend voor de waardering van publiek en subsidiërende overheden en andere organisaties. Aan de presentatie naar buiten dienen daarom kwaliteitseisen te worden gesteld. Naar onze mening heeft het Katwijks Museum in het afgelopen jaar hieraan weer op een doeltreffende wijze voldaan. Het fraaie bezoekersaantal van vorig jaar kon echter niet worden gehaald. Met 16.860 bezoekers was dit aantal aanzienlijk lager.

De tentoonstellingscommissie

Beleidsdoelstelling is dat de commissie jaarlijks minstens drie tentoonstellingen organiseert. Aan deze norm heeft de commissie weer kunnen voldoen..

- De eerste tentoonstelling betrof een overzicht van de sinds 2007 door het museum verworven aanwinsten van kunstobjecten. De uitbreiding van de collectie kwam voornamelijk tot stand dankzij bijdragen van de Stichting Sponsorgelden Katwijks Museum alsmede instellingen en particulieren die het museum een goed hart toedragen. Een aantal kunstobjecten werd in langdurige bruikleen verkregen. De tentoonstelling is geopend op zaterdag 25 januari 2014. De openingshandeling werd verricht door de heer

Peter Mathot, directievoorzitter van de Rabobank Katwijk. De tentoonstelling was tot 17 mei te bezichtigen.

- Gedurende de zomermaanden exposeerde Dick Hogewoning de mooiste foto's uit zijn werk. De tentoonstelling 'Schrijven met Licht' werd geopend door zijn vriend, de beeldend kunstenaar Joop van Egmond die in zijn openingswoord de bijzondere loopbaan van Hogewoning memoreerde. Tijdens zijn militaire dienstitijd bij de Marine kwam Dick in aanraking met de fotografie. Dat inspireerde hem een opleiding tot fotograaf te gaan volgen. In zijn werk lag de nadruk op persfoto's die hij als freelance fotograaf onder andere voor het Leidsch Dagblad maakte. Hij maakte zijn foto's niet alleen in het kader van de nieuwsgaring, maar ook met grote aandacht voor de artistieke component. Zijn overtuiging was dat een foto zeggingskracht moet hebben omdat de beschouwer het achtergrondverhaal en de emoties die daarmee gepaard gaan niet kent. De tentoonstelling was van 8 juli tot 20 september 2014 te bezichtigen.
- Eeuwenlang was de visserij met aanverwante bedrijven in Katwijk aan Zee de belangrijkste bedrijfstak. Vele eeuwen werd deze vanaf het strand met eenvoudige zeilschepen uitgeoefend. Vanaf de tweede helft van de 19 eeuw ontstond steeds meer dynamiek die tot grote structurele veranderingen in de visserij leidden. Na een met name na de Tweede Wereldoorlog aanvankelijk spectaculaire groei en modernisering van de vloot vond vanaf het eind van de zestiger jaren van de vorige eeuw een geleidelijke daling van het aantal kotters plaats. Daarvoor kwamen grote fabrieksschepen van de Rederij Parlevliet en Van der Plas ('P&P'), waarvan de meesten onder diverse buitenlandse vlaggen varen, in de plaats. De betekenis van de visserij voor de werkgelegenheid in Katwijk aan Zee nam echter per saldo af. De tentoonstelling 'Katwijk, steeds verder van huis' werd op zaterdag 7 oktober 2014 geopend door de CEO van P&P, de heer D. Parlevliet. Deze onderneming alsmede rederij M. van Duijn (Rosemarie) en Maritiem B.V. hebben een belangrijke rol gespeeld bij de inrichting van de tentoonstelling. Naast een historisch overzicht van de ontwikkelingen in de visserij vanaf 1960 geeft de tentoonstelling een beeld van de uitbreiding van de visgebieden bij Zuid-Amerika en Afrika. Het was een vervolg op de vijf jaar geleden gehouden 'Visserijtentoonstelling "Katwijk, 60 km van zee" visserij 1945-1960' die een beeld gaf van de zich na de Tweede Wereldoorlog herstellende visserijvloot. Naar aanleiding van de tentoonstelling werd bij de opening het boek van de auteurs Jan van Beelen, Dick van der Plas en Hans Schonenberg 'Katwijk, steeds verder van huis' gepresenteerd. Op 28 februari 2015 is de tentoonstelling gesloten.

Klederdrachtgroep

Als de meeste aandacht trekkende groep van het museum moet de klederdrachtgroep worden genoemd. De klederdrachtgroep treedt met grote regelmaat op tijdens evenementen verband houdende met de folklore elders in het land. Een groot aantal optredens keert jaarlijks terug zoals 'Eibertjesdag' in Nunspeet, het oogstfeest in Oldenbroek, folkloremarkten in Spakenburg en Schagen. Daarnaast zijn er diverse optredens in zorgcentra e.d. Alles bij elkaar is het een omvangrijk programma.

Een bijzonder optreden vond plaats tijdens de Nationale Haringparty die dit jaar in en nabij kasteel De Haar te Haarzuilens werd gehouden. De groep was op uitnodiging van de vishandelaar Sjaak van der Plas die op zijn beurt weer was uitgenodigd om aan de 53^e Haringparty deel te nemen. De haringhapjes die door de deelnemende handelaren waren

gemaakt, werden door de aanwezigen gekeurd. De dag eindigde in een climax met het optreden van een militaire kapel en het dweilorkest 'Kleintje Pils'. Toen zat de stemming er duidelijk goed in.

De suppoosten

De suppoosten vormen de gastheren en –vrouwen van het museum. De wijze waarop zij de bezoekers welkom heten en begeleiden is in belangrijke mate bepalend voor de naam en faam van het museum. De ANWB en de Museumvereniging toetsen regelmatig de gastvrijheid en toegankelijkheid en geven adviezen over de wijze waarop een bezoek aan het museum voor minder mobiele mensen nog leuker kan zijn. Ruim 2000 bezoekers werden daarbij ingeschakeld. Het zijn niet alleen kleine musea die worden getoetst, maar ook de grote musea worden in de toetsing meegenomen. De uitkomst van het onderzoek zal in de loop van 2015 bekend worden.

Lange tijd was Cees Barnhoorn de sturende kracht van de suppoosten. Door omstandigheden moest hij helaas zijn taak beëindigen. Hij is inmiddels opgevolgd door Leo Roosjen.

De suppoosten werden dit jaar in de gelegenheid gesteld aan een rondleiderstraining mee te doen. De training werd mogelijk gemaakt door het Erfgoedhuis Zuid-Holland en het Fonds 1818. Aan de hand van een achttal thema's werd het werk van de rondleider onder de loep genomen. De cursus werd als zeer leerzaam ervaren en vormt een goede ondersteuning voor de dagelijkse praktijk van de suppoosten. Het museum wordt namelijk veelvuldig door groepen bezocht die graag een goed verhaal bij het getoonde op prijs stellen. Individuele bezoekers wensen steeds meer gebruikt te maken van de audiotour. De beschikbaarheid van deze apparatuur wordt zeer op prijs gesteld. De Engelse en Duitse versies die dit jaar beschikbaar kwamen, vonden een gunstig onthaal.

De toeristenmarkt werd afgelopen jaar tien keer gehouden en evenveel keren werd ook de kraam door enige enthousiaste suppoosten bemand. Helaas werkte het weer niet altijd mee. Een grote omzet werd behaald met de verkoop van zeekaken.

De vuurtoren is door ruim 5000 personen bezocht. Drukke dagen waren de Open Monumentendag en de dag van de reddingdemonstraties tijdens de Visserijweek.

Andere activiteiten en evenementen

Naast de activiteiten van de diverse commissies en werkgroepen gebeurde er nog veel in het museum dat vermeldenswaard is. Daarmee is een beeld te verkrijgen van de grote diversiteit aan activiteiten die in het museum worden ontplooid.

- De Open Monumentendag trok in combinatie met de Culturele Dag weer een groot aantal bezoekers. In het museum werden rond 1000 bezoekers geteld, terwijl de Vuurtoren door 500 bezoekers werd bezocht. Daarmee was het Katwijkse Museum op Open Monumentendag de grootste publiekstrekker van Katwijk. De combinatie met de Culturele Dag waar 22 kunstenaars uit allerlei disciplines hun werkstukken vertoonden, was een succes. De dag werd bovendien gecombineerd met het Klein Kunst Festival 'Parels van Katwijk' waarvan overigens het zwaartepunt in Rijnsburg lag.
- Particulieren boden op de jaarlijkse verkoopdag rond 180 schilderijen en andere objecten uit hun collecties te koop aan. In tegenstelling tot vorig jaar waren geen

spectaculaire transactie te melden. In het voorjaar werd een brocante- en curiosamarkt gehouden.

- Regelmatig werden films uit het eigen bezit van het museum gedraaid. Deze films hebben de visserij en het leven in het oude Katwijk als onderwerp. De filmavonden zijn door 322 bezoekers bijgewoond. Na afloop van de Algemene Ledenvergadering vertoonde Hans Schonenberg een zelfgemaakte film die het vissen met een moderne kotter in beeld bracht.
- Regelmatig komt de kantklosgroep Rijnland in het museum bijeen. Dit leidde er toe dat dit jaar de jaarlijkse Regiodag van Kantkringgroep Rijnland in het Katwijks Museum werd gehouden.

4. EDUCATIE

Met de gemeentelijke schoolcommissie bestaat een nauw samenwerkingsverband. Hierin participeren ook het lokale onderwijs, Welzijnskwartier en verenigingen en stichtingen op cultureel gebied. Door deze samenwerking is het mogelijk een programma van kunst- en cultuuractiviteiten aan de leerlingen van de basisscholen aan te bieden. Alle activiteiten zijn bedoeld om de leerlingen kennis te laten maken met diverse vormen van kunst en cultuur. In dit kader werd door de educatiecommissie weer een aantal workshops onder het motto 'Kijken, beleven. DOEN' voor kinderen in de leeftijd van de basisschool georganiseerd. Daarbij is zo mogelijk ingehaakt op het thema van de getoonde kunstwerken en attributen. Op het programma stonden onderwerpen zoals het met eenvoudige middelen bouwen van een scheepsmodel, striptekeningen, een lesje 'Kattuks' e.d. Johan Thelen is actief met het voortgezet onderwijs.

5. BESTUUR, MEDEWERKERS EN ONDERSTEUNENDE WERKGROEPEN

De Raad van Toezicht

Voor de Stichting Katwijks Museum werd evenals dat voor het genootschap het geval is een Raad van Toezicht ingesteld. De daarvoor vereiste statutenwijziging vond in maart 2014 plaats.

Aan het eind van het jaar bestond de Raad uit de volgende personen:

- De heer mr. C. van der Plas, notaris (voorzitter)
- De heer G. Brouwer, kunstenaar
- De heer C. Baalbergen
- De heer J.A. Vlieland
- De heer M. van der Gugten

Op 28 maart en 10 september vergaderde de Raad samen met het AB. De algemene gang van zaken en de voorgenomen investeringen werden besproken. Aan de hand van gedetailleerde overzichten kon de RvT zich een oordeel vormen over de financiën van het museum. Desgevraagd gaf de penningmeester nadere toelichtingen.

Algemeen en dagelijks bestuur

Het bestuur bestaande uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB) telde het afgelopen jaar 11 leden. Het bestuur fungeert als zodanig bij de Vereniging Genootschap 'Oud Katwijk' en bij de Stichting Katwijks Museum. Tijdens de op 7 juni 2014 gehouden Algemene ledenvergadering van het genootschap traden mevrouw C. Stol-Van Dijk en de heer C. Barnhoorn uit het bestuur. Vele jaren hebben zij als bestuurslid de belangen van het museum behartigd. Het museum is hen veel dank verschuldigd voor de inzet gedurende een reeks van jaren. Zij zijn opgevolgd door mevrouw A. Haasnoot en de heer L. Roosjen.

De vergaderfrequentie van het AB beperkt zich tot vier bijeenkomsten per jaar, terwijl het DB ongeveer eens per twee weken vergadert. De leden van het AB worden over de besluitvorming van het DB geïnformeerd aan de hand van de besluitenlijsten. De belangrijkste binnen het AB besproken of tot besluitvorming leidende onderwerpen, zijn als volgt samen te vatten:

- Jaarrekeningen 2013 van Genootschap 'Oud Katwijk' en Stichting Katwijks Museum
- Begroting 2015 van Genootschap 'Oud Katwijk' en Stichting Katwijks Museum
- Bestuursverslag 2013 van het Katwijks Museum
- Periodiek overleg met de Raad van Toezicht
- Tariefsbeleid
- Besluitvorming over diverse investeringsprojecten zoals de vertaling van de Audiotour in het Engels en Duits, de start van de verbouwing van de expositiezaal 'Katwijk aan den Rijn', de herinrichting van de zolder.

De leden

Het aantal leden van het genootschap groeide in verheugende mate van 1717 eind 2013 tot 1739 eind 2014. Annie Verhoef en Jaap Schuitemaker hadden een belangrijk aandeel in de ledenwerving. Deze was zo succesvol dat met 115 nieuwe leden het verloop meer dan volledig kon worden opgevangen.

Gedurende het afgelopen jaar moesten wij wegens overlijden afscheid nemen van:

Alie van Duijn-Kroon, lid klederdrachtgroep
Kees Guijt, lid klederdrachtgroep
Ida Ouwehand-Van Duijvenbode, boetster
Kees van Beelen, lid tentoonstellingscommissie, later beheerder collectie
Corrie Houwaard, suppoost
Willem Ouwehand, suppoost
An-Stempels-Den Hollander, secretaris van 1987 tot 1996
Sjaak Minnee, suppoost

Van de leden waren eind van het jaar 180 personen binnen het museum als vrijwilliger actief, meestal in commissieverband maar soms ook individueel vanwege hun specifieke deskundigheden. Dit aantal blijft al enige jaren stabiel. Een oorkonde met zilveren speld ontvangen 6 vrijwilligers voor 12½ jaar inzet in het museum.

De facilitaire groep

Deze heeft haar rol weer op een voortreffelijke manier vervuld. Bij een groot aantal activiteiten zette de groep zich in. Dat is niet altijd gemakkelijk, omdat veel van de activiteiten niet op de meest gunstige momenten van de dag plaatsvinden.

Drie huwelijksvoltrekkingen en negen bruidsreportages werden gefaciliteerd. Bovendien werden in en op de vuurtoren nog zeven bruidsreportages gemaakt, die door de vuurtorenwachters werden begeleid.

De PR-commissie

Tegenwoordig is het voor organisaties van levensbelang zich met een zekere regelmaat aan het grote publiek te presenteren. Succes behoeft dan niet altijd verzekerd te zijn, omdat men bij het verkrijgen van naamsbekendheid in concurrentie treedt met vele anderen. Regelmaat en kwaliteit bij het naar buiten brengen van uitingen zijn daarbij van een belangrijke voorwaarde. De PR-commissie geeft op een uitstekende wijze invulling aan deze voorwaarden. Een website is gebouwd, het Ledenblad is op het niveau van een kwaliteitsblad gebracht, de maandelijkse Museumklinker voor de vrijwilligers en een periodieke nieuwsbrief voor belangstellenden verschijnen met grote regelmaat. Sinds kort wordt ook gecommuniceerd via Facebook. Al deze media spelen een belangrijke rol bij het stimuleren van de betrokkenheid van de leden en met name van de vrijwilligers bij het museum.

De invloed van de website op de buitenwereld is goed te meten aan de hand van enkele ingebouwde tellers. Het aantal unieke bezoekers bedroeg 22.114 tegen het jaar daarvoor 22.575. Uit deze cijfers is een zekere mate van stabilisatie in het bezoekersaantal af te leiden. De spreiding naar land was Nederland 92% (was 93%), Duitsland 2% (was 2%), België 1% (was 1%), Brazilië 0,8% en de USA 0,6%. Opmerkelijk is het relatief hoge percentage Brazilianen. Het aantal landen van waaruit de site werd bezocht, steeg van 69 in 2013 naar 89 in 2014. Het gemiddeld aantal bezochte pagina's was 4 en de duur van een sessie was 2 minuten.

In samenwerking met de 'Stichting Katwijkse Motor' is een driedelig dagarrangement ontwikkeld. Na een bezoek aan het Katwijks Museum wordt ingescheept op het motorschip 'Wilhelmina' dat daarna via de Rijn koers zet naar het Nationaal Smalspoorwegmuseum voor een rit met de stoomtrein rond het Valkenburgse Meer. Na terugkeer in Katwijk heeft men nog de gelegenheid een bezoek aan de toeristenmarkt te brengen. Aan dit arrangement namen 108 personen deel.

Bij het schrijven van dit jaarverslag is op doeltreffende wijze gebruik gemaakt van de Museumklinker als informatiebron. Piet Dijkdrent speelt bij de nieuwsgaring van deze nieuwsbrief een zodanige rol dat veel van de berichtgeving zonder meer geschikt is om na enige aanpassingen in het jaarverslag op te nemen.

6. FINANCIËN, ORGANISATIE EN HUISVESTING

Financiële informatie

De ontwikkeling van de financiële positie vertoont de laatste jaren geleidelijk een minder florissant beeld. De belangrijkste oorzaak is de verlaging van het gemeentelijke subsidie van de laatste jaren en het achterwege blijven van de indexering. Daarnaast doen zich zoals gebruikelijk belangrijke fluctuaties in de aan het museumbezoek gerelateerde inkomsten voor. Op de invloed hiervan op genootschap en stichting gaan wij hierna in.

De vereniging Genootschap 'Oud Katwijk'

De jaarrekening 2014 van het genootschap sloot met een batig saldo van € 249 tegen een verlies van € 372 in het voorafgaande jaar. Dat het netto resultaat meestal rond het nulpunt ligt, is een gevolg van het beleid om slechts kunst aan te kopen voor zover de geldmiddelen toereikend zijn. Om de gang van zaken te kunnen beoordelen is daarom een andere invalshoek nodig dan bij de beoordeling van resultaten van in de markt opererende organisaties gebruikelijk is.

Het genootschap kent twee hoofdactiviteiten. Oorspronkelijk zijn dat de activiteiten gericht op de leden waarvan de uitgave van Het Ledenblad in financiële zin de belangrijkste is. Het Ledenblad in de nieuwe opzet is een groot succes. De presentatie is modern zonder daarbij de relatie met het verleden niet uit het oog te verliezen. De nieuwe presentatie is gerealiseerd door een groot beroep te doen op adverteerders. De acquisitie baart echter zorgen.

De andere activiteiten van het genootschap zijn de uitbreiding en het beheer van de collectie. Het gaat daarbij niet alleen om onderhoud en verzekeringspremie, maar ook om aankopen van kunstwerken die de kwaliteit van de collectie moeten verhogen. In het hierna volgende overzicht is weergegeven hoe deze kosten zijn gefinancierd. Duidelijk blijkt dat de financiële ruimte voor aankopen geheel afhankelijk is van de bereidheid van derden om in de kosten van aankopen bij te dragen. Deze kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Giften, donaties en legaten	€ 21,3	€ 31,8	€ 30,3
Subsidie	€ 6,3	€ 6,3	€ 6,5
Beschikbaar voor aankopen	€ 27,6	€ 38,1	€ 36,8
Ten laste van het resultaat voor aankopen	€ 28,6	€ 37,6	€ 36,3
Resultaat op kunstaankopen	€ 1,0	€ - 0,5	€ - 0,5
Verzekeringspremie en restauratiekosten	€ 11,8	€ 9,5	€ 6,4
Van de contributie is aangewend	€ 12,8	€ 9,0	€ 5,9
Contributie voor verenigingsactiviteiten	€ 10,2	€ 13,2	€ 16,3

De intensieve ledenwerving van de laatste jaren leidt bij het genootschap tot een gestage groei van de baten uit contributie. Deze baten steeg van € 22.162 in 2013 naar € 22.962 in 2014.

De Stichting Katwijks Museum

De stichting exploiteert het museum. De daarvoor beschikbare middelen bestaan uit

	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Entreegelden	€ 51,4	€ 63,0	€ 51,7
Overige inkomsten	€ 60,4	€ 79,1	€ 67,3
Subsidie	<u>€ 136,8</u>	<u>€ 136,8</u>	<u>€ 140,9</u>
Inkomsten	€ 248,6	€ 278,9	€ 259,9
af: Kostprijs van de verkopen	<u>€ 28,7</u>	<u>€ 40,3</u>	<u>€ 26,1</u>
Voor de exploitatie beschikbaar	<u>€ 219,9</u>	<u>€ 238,6</u>	<u>€ 233,8</u>

Uit dit overzicht blijkt duidelijk dat ten opzichte van 2013 het jaar 2014 een belangrijke daling in de inkomsten laat zien. De tentoonstelling van de visserstruinen was namelijk in 2013 een grote publiekstrekker waardoor de entreegelden in dat jaar veel hoger dan in andere jaren waren. De positieve invloed op de entreegelden, baromzet en boekenverkoop is op € 10.000 te benaderen. Als de invloed van de visserstruinen uit de cijfers van 2013 wordt geëlimineerd, blijkt dat over de laatste drie jaren de daling van de beschikbare middelen als trendmatig is te karakteriseren. De meeste kostenposten stijgen daar tegenover geleidelijk. Een uitzondering hierop zijn de projectkosten en de tentoonstellingskosten. Deze worden besteed voor zover de middelen toereikend zijn. De invloed op de beschikbare middelen is als volgt weer te geven.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Beschikbare middelen	€ 219,9	€ 238,6	€ 233,8
Te elimineren:			
Projecten en server	€ 42,2	€ 55,9	€ 46,6
Tentoonstellingen	<u>€ 20,1</u>	<u>€ 18,2</u>	<u>€ 14,6</u>
Beschikbaar voor de exploitatie	<u>€ 157,6</u>	<u>€ 164,5</u>	<u>€ 172,6</u>

Incidentele meevallers bij de personeelskosten en het energiegebruik hebben de kostenstijging opgevangen. Aangezien het subsidie niet wordt geïndexeerd, zal de bestedingsruimte voor projecten en tentoonstellingen gaan dalen. Volgens voorlopige schattingen is alleen al voor investeringen in 2015 een bedrag van ongeveer € 60.000 nodig, waarvan € 35.000 betrekking heeft op de herinrichting van de zolder. Het is de vraag of de besteding van het gehele bedrag is te realiseren.

Informatietechnologie

De automatische informatieverwerking neemt een steeds belangrijker plaats in bij het beheer van het museum. Gesteld kan worden dat zonder de toepassing van informatietechnologie een complexe organisatie zoals het museum niet beheersbaar is. Daarbij gaat het niet alleen om de verwerking van informatiestromen, maar ook om de bewaking van de collecties. Het betreft duizenden schilderijen, tekeningen en prenten, maar ook om bestanden van tienduizenden foto's. Een dergelijke complexe infrastructuur vraagt ook specifieke deskundigheid om zowel de hardware als de software toepasbaar te houden. Bij de informatietechnologie zijn 3 personen betrokken.

Hoe complex deze infrastructuur in de loop der jaren is geworden, moge blijken uit het volgende. Het computernetwerk van het museum bestaat uit een centrale computer (server) en meerdere PC's. Begin 2013 besloot het bestuur om de server te vervangen wegens ouderdom. Eind december 2013 is vervolgens de nieuwe server geplaatst die draait op de nieuwste Windows software en over een grotere geheugencapaciteit beschikt. Daarna is in februari van het afgelopen jaar begonnen de software tussen de PC's en de server te synchroniseren. Helaas bleek dit meer problemen op te leveren dan verwacht. In het museum draaiden meerdere PC's op Windows XP en een aantal op Windows 7. Daar de server op Windows 8 is gebaseerd moesten nu drie generaties software op elkaar worden afgestemd! Dat viel niet mee: het hele systeem viel zelfs een keer uit: ook de kassa kon niet meer worden gebruikt! De noodstroomvoorziening bestaande uit een accu, die stroomuitval en spanningswisselingen moet opvangen, kon de zware last van de nieuwe server niet aan. Dit euvel was echter snel verholpen. Ook het overzetten van de kassa kostte meer tijd dan verwacht. Gelukkig is het overzetten van de bestaande software, met name TMS, gelukt. Eind maart stopte Microsoft met de ondersteuning van de XP-software. Dat betekende dat de Windows XP computers een probleem zouden gaan vormen. Besloten is toen om de XP versie uit het systeem te gaan verwijderen. In zo kort mogelijke tijd zijn deze vervangen door zg. Thinclients'. Deze uitgekilde computers hebben geen harde schijf en dienen slechts als aanlog-eenheid voor het werken op de nieuwe server. Daar deze draait op Windows 8.1 waarop de nieuwste Office-versie is geïnstalleerd, was dit voor de meeste gebruikers wel even wennen!

Als afsluiting van het hele project is in april een nieuw kassasysteem geplaatst. Ook hier speelde het 'XP' probleem een grote rol. Het was kiezen uit het opwaarderen van de oude software of het geheel vervangen. Besloten werd om nieuwe apparatuur aan te schaffen zodat het museum weer jaren vooruit kan. Voor de suppoosten is er weinig veranderd.

Het zal duidelijk zijn dat aan een dergelijke operatie een prijskaartje is verbonden. In totaal werd hiervoor ruim € 10.000 besteed.

Huisvesting en inrichting

Bij inspectie van de hoge schoorsteen van de redersvilla bleek dat de staat van onderhoud erg slecht was. Na overleg met de gemeente werd besloten deze steen voor steen af te breken en na het schoonbikken weer opnieuw op te metselen. Daar het model afweek van de originele door architect Jesse getekende schoorsteen, werd aan de hand van oude foto's vastgesteld dat het oorspronkelijke afvoerkanaal overeen kwam met de schoorsteen aan de westkant van het gebouw. Door de vernieuwde pijp op dezelfde hoogte te brengen als de andere pijp, is de symmetrie aan de voorzijde van het gebouw weer hersteld!

In april is in de grote tentoonstellingszaal een ladekast geplaatst. Deze als jewelbox bekend staande kast dient om lichtgevoelige materialen zoals foto's, tekeningen en kledingstukken voor de bezoekers toonbaar te maken.

In de botenhal is een tweede vitrine geplaatst waarin scheepsmodellen uit de moderne tijd een plaats zullen krijgen. Thans is een vissende boomkorkotter te zien. In een later stadium

zijn modellen van hektrawlers en het visserij opleidingsschip geplaatst. Op een monitor is een permanent draaiende film over de visserij en de moderne vistechnieken te zien.

De Peutingerkart is verhuisd naar een nieuwe ruimte op de eerste verdieping van het oude pand, waarvoor bouwkundige aanpassingen nodig waren. Een en ander werd mede mogelijk door een gift van € 2.000, die beschikbaar werd gesteld door het Coöperatiefonds van de Rabobank Leiden-Katwijk. De aangepaste ruimte is tevens voorzien van beeldapparatuur waarmee een toelichting op de kaart wordt gegeven. De bezoeker heeft nu de mogelijkheid mede aan de hand van een touchscreen met vragen en antwoorden om zich nader te informeren over de geschiedenis van de kaart.

Voor de herinrichting van de zolder is een werkgroep gevormd bestaande uit Kees van der Plas, Dick Parlevliet, Piet Vellekoop, Cees Verdoes en Hans Schonenberg. Als adviseur zal mevrouw A. Willemsen van het Rijksmuseum voor Oudheden optreden.

Risicoanalyse

Een belangrijk middel om een oordeel te vormen over de continuïteit van een organisatie is het opnemen van een risicoanalyse in het bestuursverslag. Ondernemingen van materieel belang zijn daartoe verplicht. Maar ook voor kleine organisatie is vermelding ten zeerste aan te bevelen. Elke huishouding, in welke vorm of van welke omvang dan ook, loopt nu eenmaal risico. Door een jaarlijkse publicatie van een dergelijke analyse blijft het bestuur alert op zich mogelijk ontwikkelende risico's.

De kwaliteit van de administratieve organisatie en de daarin verwerkte maatregelen van interne controle zijn bepalend voor de mate waarin interne risico's beheersbaar zijn. Om over de kwaliteit een oordeel te vormen, is een goede beschrijving van de administratieve organisatie van belang. In het najaar is de beschrijving weer getoetst op actualiteit. De bijstelling van de beschrijving is momenteel nog onderhanden. Geconcludeerd kan worden dat de genomen maatregelen binnen zekere grenzen nog steeds voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

Een punt van zorg kan zijn de veroudering van het vrijwilligersbestand. Dat geldt niet alleen voor het bestuur, maar ook voor sommige commissies. Het reservoir waaruit het museum kan putten, wordt kleiner. Een van de oorzaken is de noodzaak om langer in het reguliere arbeidsproces werkzaam te blijven. De vergrijzing van de bevolking en de grotere levenskansen van de mensen maakt dat langer aan de pensioenopbouw gewerkt zal moeten worden.

Zorgelijk is dat geleidelijk de inkomsten steeds meer onder druk komen te staan. Door de bezuinigingsronde van de afgelopen jaren heeft de gemeente de subsidie structureel verlaagd en is indexering achterwege gebleven. Over niet al te lange tijd zal dat de investeringsruimte gaan beperken.

7. DE TOEKOMST

In economische zin is het jaar 2014 gekenmerkt als het jaar waarin het optimisme weer is gaan toenemen. De bedrijvigheid nam toe en de overheid was in staat de bezuinigingen geleidelijk te gaan beperken. Wat dat voor het gemeentelijk subsidiebeleid gaat betekenen is nog niet te overzien, maar vermoedelijk zal de grootste pijn zijn geleden. Het is van belang de ontwikkelingen goed te volgen en tijdig op de kansen te benutten die zich ongetwijfeld zullen voordoen om de inkomsten te verhogen. Op den duur is dat van levensbelang voor het museum.

Op 1 januari 2016 zal het namelijk vijftig jaar geleden zijn dat het genootschap werd opgericht. Laat die datum een startpunt zijn voor een periode van verdere voorspoed voor het museum. Het genootschap beheert met zijn bezit een omvangrijk erfgoed van de Katwijkse gemeenschap. Laten wij daar zuinig op zijn opdat latere generaties kunnen zien hoe Katwijk in het heden en daarvoor leefde. Dat vraagt de steun van leden, vrijwilligers en de lokale gemeenschap. Het bestuur is er van overtuigd dat met de inzet van alle vrijwilligers en de beheerder met zijn medewerkers en de bereidwilligheid van derden die doelstelling zeker is te verwezenlijken. Het bestuur dankt een ieder voor hun inzet en enthousiasme.

Katwijk, 27 maart 2015
Het Bestuur